

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 672
van **TINNE ROMBOUTS**
datum: 26 mei 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Proeftuinen droogte - Geselecteerde projecten

Om ons beter te wapenen tegen de droogte die we de voorbije zomers al hebben ervaren, is het nodig dat we inzetten op innovatieve technieken en toepassingen. Het regeerakkoord bevat een duidelijk doel: we investeren in een robuust watersysteem. Vele actoren zoals wetenschappers, bedrijven maar ook de overheid zijn bezig met onderzoek en innovatie in en naar ons watersysteem.

In de vorige legislatuur werd onder andere een budget vrijgemaakt voor de zogenaamde 'Proeftuinen ontharding'. Dat resulteerde in 23 gesubsidieerde projecten in 2018 en 22 gesubsidieerde projecten in 2019. De subsidies moesten inspanningen op het vlak van ontharding stimuleren en ondersteunen. Deze proeftuinen ontharding werden zeer goed onthaald.

De minister maakte binnen het project 'Proeftuinen droogte' begin dit jaar 4 miljoen euro vrij. Die middelen werden toegewezen aan 8 geselecteerde projecten die aan de juiste voorwaarden voldeden:

- Balta in Oudenaarde
- Buren en boeren in Olen
- Limburgse landbouw, Vlaamse waterbouw
- Mallaardstraat Ninove buffert regenwater
- Slim regenwaterbeheer in Duffel
- Van mest naar irrigatiewater in Langemark-Poelkapelle
- Bufferbekken tegen wateroverlast en voor drinkwater nieuwbouwwoningen in Edegem
- Water voor later in Keiberg-Vossem

1. De 8 geselecteerde projecten zijn bekend. Kan de minister voor elk van die 8 projecten:
 - a) omschrijven wat de opgelegde doelstellingen zijn;
 - b) omschrijven aan de hand van welke parameters deze doelstellingen gemeten worden;
 - c) omschrijven welke milieuwinsten men wil boeken?
2. Zijn de doelstellingen al behaald?

Zo ja, hoe en wanneer wil de minister deze techniek/kennis uitbreiden naar andere toepassingen?

Zo niet, verwacht men deze doelstelling nog te behalen en wanneer of wat is een tussentijdse stand van zaken?

3. Kan de minister een overzicht geven voor elk van deze 8 projecten?
 - a) Wat is de totale kostprijs van het project?
 - b) Hoeveel subsidie heeft elk project al ontvangen? Graag in absolute cijfers en percentages.
 - c) Hoeveel subsidies zal elk van de projecten nog ontvangen en wanneer? Graag in absolute cijfers en percentages.
 - d) Hoeveel procent van de kosten dekt de subsidie?
4. Is er een algemene evaluatie gepland van de proeftuinen droogte? Hoe zijn de resultaten en hoe wil de minister die aangrijpen om verder mee te werken in de toekomst?
5. Hoe wordt onderzoek en innovatie in het waterbeleid gecoördineerd? Hoe wordt het werk dat de verschillende actoren doen onderling afgestemd en hoe worden de prioriteiten bepaald?

ANTWOORD

op vraag nr. 672 van 26 mei 2020

van **TINNE ROMBOUTS**

1. Zie <https://www.vmm.be/water/projecten/proeftuinen-droogte/proeftuinen-droogte> voor een algemene omschrijving en toelichting per project van de proeftuinen droogte. Hierna geef ik per project een antwoord op de drie vragen.
 - Balta in Oudenaarde
Dit project betreft het omvormen van een bestaande waterzuiveringsinstallatie die uit gebruik genomen is, naar een regenwaterbuffer van 12.000 m³, waarvan 1.000 m³ als bluswater en 1.500 m³ eigen gebruik. De rest wordt gratis ter beschikking gesteld van omliggende landbouwers. De multiplicatiewaarde van het project ligt in het herbenutten van bestaande infrastructuur voor hemelwaterbuffering, het gebruik van regenwater bij interne processen en het ter beschikking stellen van onbenut regenwater aan naburige landbouwbedrijven.
 - Buren en boeren in Olen
Dit project zuivert het effluent van een bestaande zuiveringsinstallatie (jaarlijks wordt ongeveer 175.000 m³ afvalwater gezuiverd en geloosd in oppervlaktewater) tot water voor irrigatie en water van drinkwaterkwaliteit. De multiplicatiewaarde van het project is de samenwerking op bedrijventerrein voor gezamenlijk zuiveren van afvalwater, circulair watergebruik en het ter beschikking stellen van water aan naburige landbouwbedrijven.
 - Limburgse landbouw, Vlaamse waterbouw
In dit project wordt klassieke drainage, die verdroging in de hand werkt, omgevormd tot peilgestuurde drainage waardoor het water zoveel mogelijk vastgehouden wordt. In combinatie met het (her)plaatsen van stuwtjes in de afvoergrachten kan dit het waterbergend vermogen en de waterbeschikbaarheid van de regio aanzienlijk verhogen. Er is multiplicatorwaarde op het vlak van regionale samenwerking voor de transformatie van klassieke naar peilgestuurde drainage.
 - Mallaardstraat Ninove buffert regenwater
Op een bedrijventerrein in effectief overstromingsgevoelig gebied werken vier Ninoofse partijen samen om het regenwater van hun daken te verzamelen en te bufferen. Het gaat om ongeveer 11.000 m³ per jaar. Wasserij Celco Nv zal 80 m³/week gebruiken als waswater. Bijkomende afnemers worden gezocht. Dit project toont de mogelijkheden van een samenwerkingsverband op bedrijventerrein tussen bedrijven met een variërende watervraag en de aanpak van lokale overstromingsproblematiek.
 - Slim regenwaterbeheer in Duffel
Reynaers aluminium in Duffel beschikt over een bufferbekken van 2.700 m³ en een wadi van 1.838 m³. De nabijgelegen glastuinbouwbedrijven Den Euster en Duffel Invest hebben elk een waterbassin van respectievelijk 30.500 m³ en 73.100 m³ voor 16 ha serres. Door de bestaande bufferbekkens en de waterbassins intelligent te koppelen en te sturen, waardoor de bufferbekkens vóór een hevige regenbui gedeeltelijk leeg gemaakt worden, ontstaat een robuustere waterbevoorrading en kan geanticipeerd worden op langere periodes van droogte

en hevige regenbuien. Het project is een voorbeeld van gezamenlijke hemelwateraanpak door landbouwbedrijven en nabijgelegen industrie.

- Van mest naar irrigatiewater in Langemark-Poelkapelle
In Langemark-Poelkapelle met zowel intensieve veeteelt als akkerlandbouw, produceert een nieuwe mestverwerkingsinstallatie, dankzij nieuwe technologie, een gezuiverd effluent dat als irrigatiewater gebruikt kan worden. In dit project zullen een bufferbekken voor standaard effluent en twee bufferbekkens voor irrigatiewater aangelegd worden. Er wordt ook een irrigatiesysteem met flexibel buizennetwerk aangelegd. In dit project werken een 15-tal partners (landbouwbedrijven, tuinbedrijf) samen om het gezuiverde water te hergebruiken. De multiplicatiewaarde van het project ligt in een meer circulair georganiseerde mestverwerking en in een flexibel irrigatienetwerk van een bron naar nabijgelegen landbouwbedrijven.
 - Bufferbekken tegen wateroverlast en voor drinkwater nieuwbouwwoningen in Edegem
Ontwikkelaar Re-Vive bouwt 350 nieuwe wooneenheden op een voormalige site van Afga-Gevaert in Edegem. Onder één van de nieuwbouwappartementen komt een bufferbekken waar het regenwater van diverse bedrijven (een drukkerij, een kringwinkel, een industriële site) op het naburige bedrijventerrein verzameld wordt. Hierdoor zal de naburige wijk minder last hebben van wateroverlast. Bovendien zal het regenwater lokaal gezuiverd worden tot drinkwater voor de nieuwbouwwoningen. De productie van drinkwater gebeurt door Water-link. De multiplicatiewaarde van het project is het hemelwatersnetwerk op niveau van bedrijventerrein of buurt, lokale drinkwaterproductie en het voorzien van extra buffering om lokale overstromingsproblematiek aan te pakken bij een nieuwbouwproject.
 - Water voor later in Keiberg-Vossem
Bij het ontwikkelen van een bedrijventerrein in Keiberg-Vossem gelegen in beschermingszone type 3 van een grondwaterwingebied (waar niet al het water van verharde oppervlakten in de bodem mag infiltreren) wordt een collectief buffer- en zuiveringsbekken gebouwd. Het gezuiverde water (geen drinkwaterkwaliteit) zal opnieuw ter beschikking gesteld worden van de bedrijven. Wat overblijft, wordt in de grond geïnjecteerd. Dit project is een voorbeeld van een gezamenlijke hemelwateraanpak en een bedrijventerrein met aandacht voor de landschappelijke waarde van een hemelwaterbuffer en een voorbeeld van gecontroleerde infiltratie van regenwater in de bodem.
2. De projecten zijn pas in 2020 opgestart. Ze hebben een maximale looptijd van vijf jaar. In een bevraging door de VMM in de periode april-mei hebben twee projecten aangegeven dat ze hun investeringen volledig afgerond zullen hebben in 2021: 'Limburgse landbouw, Vlaamse waterbouw' en 'Van mest naar irrigatiewater'. De zes andere projecten geven aan meer tijd nodig te hebben om hun investering af te ronden (zie ook tabel in bijlage). De uiterste termijn voor het uitvoeren van de gesubsidieerde werken is vijf jaar na de goedkeuring ervan, dus ten laatste eind 2024.

In tussentijd engageren de initiatiefnemers zich om mee te werken aan kennisverspreiding en treden zij op als ambassadeur 'Proeftuinen Droogte' waarbij zij actief deelnemen aan een communicatie- en participatietraject.

Uiteraard wordt verwacht dat doelstellingen zullen behaald worden. Uit de recente bevraging van de initiatiefnemers blijkt dat de meeste projecten nog in een voorbereidende fase zitten. Hier en daar zijn door de coronamaatregelen wat

vertragingen gemeld, maar alle proeftuinen geven aan dat de vooropgestelde timing haalbaar blijft.

3. a) Zie de tabel in bijlage.
 - b) Zie de tabel in bijlage. De projecten ontvingen 30 % van de toegewezen subsidie bij de start van het project. Voor het WASCO-project lopen de onderhandelingen met de Europese Commissie over staatssteun. Voor Water voor Later moet een van de twee begunstigden aan specifieke vereisten in het subsidiebesluit voldoen voor de eerste subsidieschijf uitbetaald kan worden. Voor deze projecten is dus voorzien het (saldo van het) voorschot van 30% later te betalen.
 - c) Zie de tabel in bijlage. Het resterende bedrag is een maximumbedrag dat uitgekeerd kan worden na het indienen van de eindrapportage en eindafrekening door het project. Voor de cijfers, zie de tabel in bijlage. Indien de werkelijke kosten lager zijn dan de raming van de uitgaven, wordt de subsidie van maximaal 75% herrekend op basis van de bewezen kosten.
 - d) Zie de tabel in bijlage.
4. De Proeftuinen zijn in 2020 opgestart en hebben een looptijd van maximaal 5 jaar. Concrete resultaten na investeringen kunnen op dit moment nog niet voorgelegd worden. Aan de Proeftuinen Droogte zijn een overkoepelend communicatietraject en workshops gekoppeld om kennisuitwisseling en -opbouw tussen de proeftuinen te bevorderen, verruiming en multiplicatie van de verworven ervaringen mogelijk te maken, evenals een gestructureerde communicatie naar een breder publiek te verzekeren. De initiatiefnemer wordt zo een ambassadeur van de Proeftuinen Droogte en van zijn project.

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een eerste communicatie over de 8 proeftuinen, waarbij elk project kort voorgesteld wordt. De informatie zal gepubliceerd worden op de website van de Vlaamse Milieumaatschappij en regelmatig aangevuld worden met informatie over de voortgang van de projecten.

Een eerste workshop voor de initiatiefnemers is door de coronamaatregelen uitgesteld, maar het is de bedoeling dat deze nog in 2020 zal plaatsvinden.

5. Veel actoren en entiteiten nemen zelf initiatief om onderzoek en innovatie op het vlak van water op hun maat te ontplooiën. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid heeft in 2019 de partners en actoren die betrokken zijn bij onderzoek, ontwikkeling en innovatie in het waterbeleid, namelijk Vlaamse overheidsdiensten, kennisinstellingen en -centra, innovatieclusters, universiteiten, ..., samengebracht om de werkzaamheden op dit vlak beter af te stemmen. Dit heeft geresulteerd in de oprichting van een platform Onderzoek, ontwikkeling en innovatie water waarin verder overlegd en afgestemd wordt en afspraken worden gemaakt over samenwerking.

BIJLAGE

[Tabel met kosten, subsidie en subsidiepercentage per project van de Proeftuinen Droogte](#)